

Utbildningsinspektion i Töllsjöskolan och Örelundskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Bollebygds kommun och besökt Örelundskolan den 9 april och Töllsjöskolan den 29 april 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och rektorsområdet, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I rektorsområdet intervjuades elever, föräldrar, personal och rektorn. Inspektörerna besökte även lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i rektorsområdet utgör underlag för bedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av rektorsområdet

Töllsjöskolan	Antal elever
Förskoleklass	16
Grundskola	90

Örelundskolan	Antal elever
Förskoleklass	8
Grundskola	91

Källa: Kommunens statistik

Töllsjöskolan är belägen i den norra delen av Bollebygds kommun och många elever åker skolskjuts till och från skolan. Verksamheten är koncentrerad till en byggnad som även inrymmer en filial till kommunbiblioteket. Skolgården är stor och erbjuder en stimulerande utemiljö.

Örelundskolan är belägen i den östra delen av kommunen och även här åker många elever skolskjuts. Skolan består av flera byggnader från olika tidsepoker. Huvudbyggnaden är en traditionell skolbyggnad från 1950-talet som genomgått vissa mindre ombyggnader. Andra lokaler inrymmer förskoleklass, skolbarnsomsorg, matsal m.m.

Skolorna bildar ett rektorsområde och arbetet leds av en rektor.

Vid skolorna bedrivs också skolbarnsomsorg. Denna bedöms i en särskild verksamhetsrapport.

Helhetsbedömning

Inspektionen visar att det vid Töllsjöskolan och Örelundskolan finns mycket goda förutsättningar för elevernas utveckling och lärande. Ett flertal av de bedömda områdena på de båda skolorna uppvisar mycket god kvalitet.

Inspektörerna möter två skolor med öppen och vänlig atmosfär. Eleverna ger uttryck för att de trivs och visar på mycket god insikt om vilka mål som gäller för deras utbildning. Elevernas inflytande är väl utvecklat och en viktig del av skolornas arbete. Även det mer formella inflytandet genom klassråd och elevråd fungerar väl.

Lärarna är engagerade och kompetenta med mycket god kunskap om skolans uppdrag. Undervisningen präglas av variation och eleverna ges utmaningar i lärandet.

Rektorn tar ett tydligt ansvar för den pedagogiska utvecklingen vid de båda skolorna. Rektorns ledarskap är medvetet inriktat på att skapa delaktighet, inflytande och ansvar bland personal och elever. Detta har enligt inspektörernas bedömning resulterat i att personalen är mycket involverad och insatt samt visar en stor entusiasm för arbetet.

Ett systematiskt kvalitetsarbete med tydligt analytiskt inslag utmärker arbetet vid båda skolorna. Det finns väl fungerande arbetsplaner och kvalitetsredovisningarna uppfyller mycket väl de krav som kan ställas. Inspektörerna vill gärna framhålla det engagemang och ansvar som lärarna visar i arbetet med kvalitetsredovisningarna.

Båda skolorna är väl organiserade för att möta elevers behov av särskilt stöd i form av specialpedagogisk kompetens. Vid skolorna finns ett inkluderande synsätt det vill säga att eleverna i huvudsak erbjuds stöd inom den ordinarie undervisningen. Inspektörerna bedömer att personalen har höga ambitioner i arbetet med att tillgodosätta olika behov i undervisningen.

Inspektörerna bedömer vidare att skolorna bedriver ett mycket framgångsrikt arbete med att skapa delaktighet i arbetet med värdegrundsfrågor. Arbetet med likabehandlingsplanen har skett på ett föredömligt sätt med ett tydligt deltagande bland personal, elever och föräldrar. Den omfattar de olika diskrimineringsgrunderna och det finns en tydlig ambition med att ständigt utveckla planen. Inspektörerna vill dock påpeka att Örelundskolans likabehandlingsplan även bör omfatta aspekten kränkningar mellan vuxna och elever.

Kunskapsresultaten är goda och med vissa variationer har skolornas resultat förbättrats markant under en fyraårsperiod. Skolorna har påbörjat ett arbete med att på ett mer systematiskt sätt följa upp resultaten i andra ämnen än svenska, engelska och matematik, vilket också bör utvecklas enligt inspektörernas bedömning.

Inspektörerna bedömer sammantaget att de goda resultat som Töllsjöskolan och Örelundskolan visar är effekter av ett målmedvetet pedagogiskt utvecklingsarbete där ledning, personal och elever deltar aktivt. Vid intervjuer med föräldrarna understryks bilden av två väl fungerande skolor.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolorna genomför inte en systematisk uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (2 kap. 6 § grundskoleförordningen och 2.8 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet).

Område som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande område:

- Elevernas kunskapsutveckling bör utvärderas i samtliga ämnen.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *ansevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 1. *Andel elever vid Töllysöskolan i procent som bedöms ha uppnått kravnivån för samtliga delprov vid nationella ämnesprov i årskurs 5.*

	2006	2007
Engelska	94	87
Matematik	94	100
Svenska	100	87

Källa: Kommunens statistik

Tabell 2. *Andel elever vid Örelundskolan i procent som bedöms ha uppnått kravnivån för samtliga delprov vid nationella ämnesprov i årskurs 5.*

	2006	2007
Engelska	77	83
Matematik	91	96
Svenska	100	96

Källa: Kommunens statistik

Kommentar:

Kunskapsresultaten är generellt sett goda vid de båda skolorna. I skolornas kvalitetsredovisningar beskrivs och analyseras resultaten i svenska, engelska och matematik utifrån en fyraårsperiod. Med vissa variationer har resultaten förbättrats markant under denna tid.

Andelen elever som uppnått kravnivån vid nationella ämnesprov år 2006/07 är tillfredsställande men bör som skolorna själva identifierat kunna bli bättre i engelska. Inspektionen påvisar inga skillnader mellan pojkars och flickors resultat. Skolorna har påbörjat ett arbete med att på ett mer systematiskt sätt följa upp resultaten i andra ämnen än svenska, engelska och matematik.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är området av god kvalitet. Lärarna följer regelbundet upp elevernas kunskapsutveckling. Elever och föräldrar har god insikt genom utvecklingssamtal och den individuella studieplanen. Dock kan skolorna förbättra uppföljningen till att omfatta alla ämnen. Inom bedömningsområdet finns följande förbättringsbehov:

Uppföljning av alla ämnen

Läroplanen för grundskolan betonar vikten av att resultaten följs upp och utvärderas. Lärarna ska utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. Det finns i kursplanerna mål att sträva mot och uppnå i årskurs 5 och 9 i samtliga ämnen.

Vid Töllsjöskolan och Örelundskolan bedöms elevernas kunskapsutveckling kontinuerligt i engelska, matematik och svenska. Lärarna har också påbörjat ett arbete med att på ett mer systematiskt sätt följa upp resultaten i andra ämnen. Vid intervjuer med elever och lärare framkommer att skolan ännu inte gör bedömningar i samtliga ämnen. En systematisk dokumenterad uppföljning och utvärdering i samtliga ämnen skulle kunna ytterligare förbättra undervisningen och resursstyrningen. Inspektörerna bedömer att varje elevs kunskapsutveckling ännu inte utvärderas i samtliga ämnen.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanerna,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygskatalog förs enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Bedömning och betygssättning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
			X

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av mycket god kvalitet. Med elever som lämnar skolorna i årskurs 6 är betygssättning inte aktuellt, men elevernas kunskapsutveckling bedöms utifrån de nationella bestämmelserna och skolorna bedriver ett aktivt kvalitetssäkringsarbete för att resultaten ska vara likvärdiga. Bland annat har lärarna deltagit i kompetensutveckling om betyg och bedömning.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,

- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
			X

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av mycket god kvalitet. Vid Töllsjöskolan och Örelundskolan har såväl personal som elever god kunskap om målen för utbildningen. Inflytande och delaktighet är centrala inslag och omfattar såväl personal som elever och föräldrar. Båda skolorna bedriver ett aktivt pedagogiskt utvecklingsarbete.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
			X

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av mycket god kvalitet. Undervisningen utformas efter elevernas individuella behov och såväl intervjuer med elever, föräldrar och lärare som lektionsobservationer visar att eleverna utmanas i sitt lärande. Båda skolorna är väl organiserade för att möta elevernas behov av särskilt stöd i form av specialpedagogisk kompetens och eleverna får det stöd de behöver. Vid skolorna finns ett inkluderande synsätt det vill säga att eleverna i huvudsak erbjuds stöd inom den ordinarie undervisningen. Åtgärdsprogram upprättas för elever som har behov av särskilt stöd.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
			X

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av mycket god kvalitet. Inspektörerna upplever vid sina besök att trygghet, trivsel och öppenhet är karaktäristiskt för skolorna. Skolorna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete. Ordningsregler och likabehandlingsplaner är väl kända och har tagits fram i samverkan med elever och personal och uppfyller författningarnas krav.

Bollebygds kommun har inte överlämnat åt rektorerna i kommunen att upprätta likabehandlingsplaner. Avsaknaden av likabehandlingsplaner eller bristande sådana bedöms därför inte i de enskilda skolrapporterna utan en samlad bedömning sker i den övergripande kommunrapporten.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av god kvalitet. Skolorna ger tillgång till utbildning enligt författningarna. Den garanterade undervisningstiden säkerställs genom en kommunövergripande planering och uppföljning. Eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och lokalerna är i stort ändamålsenliga. Verksamheten i förskoleklassen omfattar tid utöver grundkraven.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
			X

Motivering:

Enligt inspektörernas samlade bedömning är området av mycket god kvalitet. Personalen har mycket god insikt i de föreskrifter som styr utbildningen. Lärarna har också utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Läsåret 07/08 är antalet lärare med pedagogisk högskoleexamen 7,7 per 100 elever vid Töllsjöskolan och 7,9 vid Örelundskolan att jämföra med 6,3 för kommunen och 7,3 för riket. Det totala antalet lärare per 100 elever är 8,2 vid Töllsjöskolan och 8,3 vid Örelundskolan i jämförelse med 8,1 för kommunen samt 8,4 för riket. Personalen vid båda skolorna deltar i kompetensutveckling utifrån de behov som finns på skolorna och i kommunen. Lärarna uppger att det även finns möjlighet till individuell kompetensutveckling.

3.3 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna,
- om lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av god kvalitet. Rektorn är väl förtrogen med verksamheten och tar ett tydligt ansvar för den pedagogiska utvecklingen vid de båda skolorna. Rektorns ledarskap är medvetet inriktat på att skapa delaktighet, inflytande och ansvar bland personal och elever och föräldrar. Rektorn har också ett stort förtroende.

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen.

Vid Töllsjöskolan och Örelundskolan bedöms elevernas kunskapsutveckling kontinuerligt i engelska, matematik och svenska. Skolorna har också påbörjat ett arbete med att på ett mer systematiskt sätt följa upp resultaten i andra ämnen. Vid intervjuer med elever och personal framkommer att skolan ännu inte gör bedömningar i samtliga ämnen. En systematisk dokumenterad uppföljning och utvärdering i samtliga ämnen skulle kunna ytterligare förbättra undervisningen och resursstyrningen.

Inspektörerna bedömer att skolorna måste utveckla arbetet med att systematiskt följa upp och utvärdera elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5.

3.4 Kvalitetsarbete**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
			X

Motivering:

Enligt inspektörernas sammanvägda bedömning är arbetet inom området av mycket god kvalitet. Ett systematiskt kvalitetsarbete utmärker arbetet vid båda skolorna.

12 (12)

Kvalitetsredovisningen uppfyller mycket väl de krav som kan ställas. Inspektörerna vill gärna framhålla det engagemang och ansvar som lärarna visar i arbetet med kvalitetsredovisningen. Utifrån det tidigare påtalade förbättringsbehovet av uppföljning i alla ämnen, bör dessa resultat även beskrivas i kommande års kvalitetsredovisningar.

2008-09-19 Göteborg

Hans Enckell

Lena von Platen